מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לנתח את שלבי המעבר הדמוגרפי ואת תהליך העיור
- להבחין בין גורמי דחיפה לגורמי משיכה בהגירה
- להעריך טיעונים בנושא גלובליזציה וצדק סביבתי

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – שאלות רב-ברירה

1. ב – ירידה בשיעור התמותה בעוד הילודה נשארת גבוהה
2. ב – עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים

חלק ב׳ – סדרו את שלבי המעבר הדמוגרפי

1. שלב טרום-מעבר: ילודה ותמותה גבוהות, גידול איטי
2. שלב ראשון: תמותה יורדת, ילודה נשארת גבוהה, גידול מהיר
3. שלב שני: ילודה מתחילה לרדת, הגידול מואט
4. שלב אחרון: ילודה ותמותה נמוכות, אוכלוסייה יציבה

חלק ג׳ – דחיפה או משיכה? התאימו

- 1 – ג (גורם דחיפה)
- 2 – א (גורם משיכה)
- 3 – ד (גורם דחיפה)
- 4 – ב (גורם משיכה)

חלק ד׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – רוב ערי הענק נמצאות באסיה ובאפריקה
2. נכון – התמותה כבר ירדה אך הילודה עדיין גבוהה

חלק ה׳ – השלימו את המילה החסרה

1. ענק
2. דמוגרפי

חלק ו׳ – כתיבה ומחשבה

1. תשובה טובה כוללת טענה ברורה, ראיה או דוגמה תומכת, טענת נגד הגיונית ומענה משכנע עליה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דחיפה מרחיק, משיכה מושך למקום חדש
- עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים, למשל טוקיו או דלהי
- גלובליזציה יכולה להגביר פערים בחשיפה לזיהום בין מדינות עשירות לעניות

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר על ערים שהתלמידים מכירים לפני המעבר לדף
- מומלץ לחלק את חלק הדיון הטיעוני לעבודה בזוגות לפני כתיבה אישית
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים כקשים יותר

דף תרגול: מתקדמים בגיאוגרפיה של אוכלוסיית עולם

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה תתרגלו מושגי מפתח מתקדמים: מעבר דמוגרפי, הגירה, ערי ענק, גלובליזציה וצדק סביבתי, בהתבסס על נתונים ומקרים אמיתיים.

בנק מילים: דמוגרפי | ענק

1 חלק א׳ – שאלות רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו הגורם המרכזי לגידול המהיר באוכלוסיית העולם בשלב הראשון של המעבר הדמוגרפי?

א) ירידה בשיעור הילודה ב) ירידה בשיעור התמותה בעוד הילודה נשארת גבוהה

ג) עלייה בהגירה החוצה

2. מהי עיר ענק (מגה-סיטי)?

א) עיר בירה בלבד ב) עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים

ג) עיר עם שטח גדול מאוד

2 חלק ב׳ – סדרו את שלבי המעבר הדמוגרפי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	שלב שני: ילודה מתחילה לרדת, הגידול מואט
☐	שלב אחרון: ילודה ותמותה נמוכות, אוכלוסייה יציבה
☐	שלב ראשון: תמותה יורדת, ילודה נשארת גבוהה, גידול מהיר
☐	שלב טרום-מעבר: ילודה ותמותה גבוהות, גידול איטי

3 חלק ג׳ – דחיפה או משיכה? התאימו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בצורת מתמשכת בשטח חקלאי	___	**א.** גורם משיכה
2. הזדמנויות תעסוקה בעיר	___	**ב.** גורם משיכה
3. מלחמה באזור המגורים	___	**ג.** גורם דחיפה
4. מערכת חינוך איכותית	___	**ד.** גורם דחיפה

4 חלק ד' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	רוב ערי הענק בעולם נמצאות כיום באירופה	☐	☐
2	בשלב הראשון של המעבר הדמוגרפי קצב גידול האוכלוסייה הוא הגבוה ביותר	☐	☐

5 חלק ה' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים נקראת עיר _____

2. תהליך השינוי בשיעורי הילודה והתמותה באוכלוסייה נקרא מעבר _____

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו עמדה בדיון: גלובליזציה - ברכה או קללה? כתבו טענה אחת, הביאו ראיה, הציגו טענת נגד וענו עליה

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין גורם דחיפה לגורם משיכה?

תנו דוגמה אחת לעיר ענק ונמקו למה היא מוגדרת כך

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️